

I. EDITORIAL

DESPRE MIJLOACELE DE ACȚIUNE ALE CREDITORULUI. CONDIȚII, FORME, PRINCIPII

Gabriel ȚIȚA-NICOLESCU

Abstract

We will deal below with the two legal conditions expressly and imperatively required from a creditor so that such creditor may have the debtor fulfill his performance (coercively, if needed); such conditions must be fulfilled in all the cases when a creditor of an unperformed obligation intends to act against the debtor by means of any of the methods provided by art. 1.516 of the Civil Code. We hereby mean, firstly, the requirement that the debtor has no justification for the failure to perform his obligation and, secondly, the condition requiring that the debtor should have been previously notified for delay.

Then, we will approach all the possible forms that our legal regulation sets for the enforcement proceedings for the benefit of a creditor, namely the execution for debt in kind (depending on the type of the unperformed obligation) and the execution for debt by equivalent; however, we will refer only to a creditor's legal ways of foreclosure from the perspective of material law and not from that of our civil procedure law.

Finally, after highlighting the practical and substantial means defining the right of requesting foreclosure and, because, on other occasions, we have detailed the main alternatives provided by art. 1.516 of the Civil Code (that is contract rescission / termination or, where applicable, a reduced performance), we must reiterate that the same article states at the end that a creditor that is unhappy with his debtor's attitude may also use any other ways provided by law to obtain the right he claims; we will find out in this paper what these "other ways" are.

Keywords: *Creditor, debtor, failure of obligation performance, unjustified failure of obligation performance, enforcement of obligations, rescission/termination, derivative action, revocatory action.*

1. Condițiile cerute pentru executarea silită a obligațiilor

1.1. Neexecutarea obligației să fie fără justificare

O primă condiție cerută expres de lege pentru ca partea îndreptățită (creditorul) să poată cere executarea silită a obligației este ca neexecutarea debitorului să nu aibă un motiv justificat. Dar legea nu explică, nu enumeră și nu definește în niciun fel situațiile considerate ca fiind calificate astfel (și spunem noi că e foarte bine că procedează în acest mod), însă, în schimb, ne spune când își poate *justifica*, legal, debitorul, neexecutarea obligației. Astfel, se consideră că debitorul are o justificare pertinentă pentru neexecutarea obligației sale și, pe cale de consecință, nu va putea fi tras la răspundere pentru neexecutare, în următoarele patru situații:

– în cazul obligațiilor *simultane* (art. 1.555 NCC), adică atunci când obligațiile puteau fi executate numai simultan, situație în care fiecare dintre părți poate refuza executarea obligației dacă cealaltă parte nu și-o execută pe-a sa¹;

– în cazul în care se invocă *excepția de executare* (art. 1.556 NCC), și anume atunci când într-un contract sinalagmatic una dintre părți a întârziat în executarea obligației sale, caz în care cealaltă parte are dreptul de a invoca excepția de neexecutare, adică de a refuza executarea propriei sale obligații²;

– în cazul *imposibilității fortuite de executare* (art. 1.557 NCC), adică atunci când neexecutarea este cauzată de un caz fortuit sau de forță majoră. În această situație, două ipoteze sunt posibile: dacă imposibilitatea de executare este totală și definitivă și privește o obligație importantă, debitorul nu va mai avea îndatorirea de a presta nicio obligație, urmând să suporte riscul contractual, potrivit cu dispozițiile art. 1.274 NCC; dacă, în schimb, imposibilitatea de executare este temporară, debitorul nu va fi exonerat de neexecutare decât pe perioada imposibilității, perioadă pe care și creditorul va putea să își suspende executarea propriilor obligații (în această situație, eventual, vor fi aplicabile dispozițiile legale referitoare la rezoluțiune, iar nu cele referitoare la risc contractual);

¹ Acest caz de exonerare a debitorului este preluat din Principiile Dreptului European al Contractelor, una dintre sursele de inspirație pentru noul nostru cod civil: „To the extent that the performances of the parties can be rendered simultaneously, the parties are bound to render them simultaneously unless the circumstances indicate otherwise” (art. 7.104 PECL, *Order of Performance* – în traducere, *Ordinea executării obligațiilor*, aceeași denumire marginală fiind reținută și de art. 1.555 NCC, intitulat *Ordinea executării obligațiilor*).

² Reamintim faptul că dreptul de a invoca excepția de neexecutare exista și în vechiul cod civil, fiind preluat, de altfel, încă din dreptul roman, unde era denumit *exceptio non adimpleti contractus*. El este însă abordat în noul cod civil într-o viziune mai largă, conformă cu Principiile Dreptului European al Contractelor. În acest sens sunt dispozițiile art. 9:201 PECL: *Right to Withhold Performance*: „(1) A party who is to perform simultaneously with or after the other party may withhold performance until the other has tendered performance or has performed. The first party may withhold the whole of its performance or a part of it as may be reasonable in the circumstances. (2) A party may similarly withhold performance for as long as it is clear that there will be a non-performance by the other party when the other party's performance becomes due”.

- în cazul intervenirii unei *situații de impreviziune* (art. 1.271 NCC), când, ca urmare a dezechilibrului major între prestații, care face ca obligația să fie extrem de oneroasă, partea poate fi exonerată de răspundere fie prin neexecutarea prestației, fie printr-o reducere corespunzătoare a prestației³.

Ceea ce trebuie reținut, așadar, este faptul că în niciuna dintre aceste situații creditorul nu poate acționa împotriva debitorului său, chiar dacă debitorul nu și-a îndeplinit obligația. Dacă, totuși, creditorul va acționa, el se va putea afla în imposibilitatea practică de a-și satisface pretențiile, pentru că legea îl împiedică să își realizeze drepturile conferite prin contract. Practic, debitorul va putea invoca oricare dintre cele patru mijloace de apărare menționate mai sus, dovedind astfel că neexecutarea contractului are o justificare reală, iar această justificare este recunoscută de lege.

Astfel, în cazul obligațiilor simultane, debitorul poate invoca prematuritatea cererii creditorului, în condițiile în care creditorul nu își îndeplinește propria obligație în același timp cu obligația debitorului; cu atât mai mult, dacă executarea obligației creditorului necesită o perioadă de timp, creditorul va trebui să îndeplinească primul această obligație. Așadar, în niciuna dintre aceste două situații creditorul nu va putea acționa⁴. În cazul excepției de neexecutare, debitorul poate refuza îndeplinirea propriei prestații, el putând opune creditorului său excepția de neexecutare a contractului; creditorul va fi nevoit, așadar, ca și în cazul obligațiilor simultane, să își îndeplinească propria obligație sau să îl asigure pe debitor că și-o va executa. În cazul imposibilității fortuite de executare, debitorul va putea dovedi forța majoră sau cazul fortuit pentru a se exonera, potrivit legii, de la executare, iar, în fine, în cazul impreviziunii, debitorul va putea cere creditorului sau, dacă acesta nu este de acord, va putea cere instanței, reducerea prestației sale.

1.2. Debitorul să fi fost pus în întârziere

1.2.1. Considerații generale. *De lege lata*, potrivit art. 1.521 NCC, punerea în întârziere a debitorului poate opera *de drept* sau *la cererea creditorului*. Punerea în întârziere de către creditor reprezintă *regula* aplicabilă și presupune anumite

³ Acest caz nu este prevăzut de Codul civil la capitolul intitulat „*Cauze justificate de neexecutare a obligațiilor contractuale*” (articolele 1.555-1.557 NCC), însă, în opinia noastră, poate fi considerat un motiv care să justifice neexecutarea unei obligații, în condițiile în care imposibilitatea de executare integrală a obligației este dovedită și este fie acceptată de partea adversă, fie constatată de instanța de judecată. Esențial este ca impreviziunea (*hardship, frustration of contract, frustration of purpose*) să fie cauzată de motive neimputabile părții care o invocă.

⁴ În dreptul procesual civil, a se vedea dispozițiile art. 677 NCPC, *Executarea prestațiilor reciproce: „Când executarea depinde de o contraprestație, ce rezultă din același titlu executoriu și urmează să fie făcută de creditor în același timp cu prestația debitorului, executarea va putea fi făcută numai după ce creditorul a oferit debitorului propria prestație sau după ce a făcut dovada cu înscris că debitorul a primit-o ori este în întârziere cu primirea ei”*.

formalități pe care trebuie să le îndeplinească acesta. Întârzierea de drept este considerată *exceptia*, operând numai în anumite situații strict prevăzute de lege și presupune situarea debitorului într-o astfel de poziție prin efectul legii, fără a fi necesară nicio formalitate. În materia punerii în întârziere și, în special, în materia punerii în întârziere de către creditor, noile noastre reglementări legale sunt foarte apropiate de prevederile Codului civil Québec și, într-o mai mică măsură, de cele ale regulilor cuprinse în codificarea PECL.

Esențial de reținut este faptul că, pentru a putea fi atrasă răspunderea unei persoane (debitor al unei obligații, prin ipoteză), trebuie ca acea persoană să fi fost pusă în întârziere. Odată aflată într-o astfel de situație, indiferent de modul în care a fost pusă în întârziere, persoana în cauză (debitorul) răspunde, de la data la care se află în întârziere, pentru orice fel de prejudicii suferite de către creditor și, foarte important, pentru orice pierdere cauzată creditorului chiar și prin caz fortuit (cu excepția situației în care cazul fortuit îl liberează pe debitor de însuși executarea obligației). Și totuși (o precizare prealabilă foarte importantă), deși pus în întârziere, debitorul nu va răspunde dacă însuși creditorul a contribuit într-un fel sau altul la apariția situației de neexecutare (chiar fără justificare) a contractului. Așadar, legea reglementează, de această dată, *expressis verbis* (nefiind nimic stipulat expres în vechiul Cod civil), situația în care neexecutarea este *imputabilă creditorului*, făcând aplicarea unui vechi principiu din dreptul roman, care se aplică și în prezent în legislația noastră, dar nu era până acum consacrat expres: *nemo auditur propriam turpitudinem allegans*⁵ (nimănui nu-i este permis să își invoce propria culpă în neexecutarea obligației). Potrivit acestui principiu consfințit expres de art. 1.517 NCC, o parte nu poate invoca neexecutarea obligațiilor celeilalte părți în măsura în care neexecutarea este cauzată de propria sa acțiune sau omisiune. Aplicații practice ale acestui principiu vom regăsi, pe scară largă, atât în dreptul material, cât și în dreptul procesual.

1.2.2. Punerea în întârziere a debitorului de către creditor. Aceasta este o regulă cu caracter de principiu, care pleacă de la premisa corectă, în opinia noastră, că orice intenție de defăimare a unui contract de către una dintre părți ar trebui să fie *anunțată*, în prealabil, celeilalte părți, printr-o *notificare*. Actuala reglementare legală are la bază dispozițiile cuprinse în Principiile Dreptului European al Contractelor, dar și în Cod civil Québec, așa cum arătam, cele mai importante modele ale noului nostru Cod civil în această materie, acte normative care utilizează în mod expres noțiunea de *notificare de terminare a contractului* (*notice of termination*⁶, așa cum apare în cuprinsul art. 9:303 PECL).

⁵ „No one can be heard to invoke his own turpitude”, în sistemul *common law*, mai cu seamă în dreptul englez, respectiv „no one shall be heard, who invokes his own guilt”, în dreptul canadian supus dispozițiilor Codului civil Québec.

⁶ Textul PECL impune obligativitatea notificării de terminare a contractului, echivalentă punerii în întârziere, reglementând însă, în mare parte, o procedură similară cu cea prevăzută de Codul nostru civil.

După îndeplinirea acestei proceduri, creditorul își poate exercita drepturile conferite de lege. Evident, creditorul va putea opta, chiar fiind îndeplinită procedura punerii în întârziere, să nu acționeze în niciun fel împotriva debitorului; deși legea nu prevede expres acest lucru, credem că este logic ca, în virtutea principiului disponibilității, aplicabil în general în materia dreptului privat, creditorul să decidă cum va crede de cuviință asupra drepturilor sale⁷.

În ceea ce privește *modalitatea* de punere în întârziere, potrivit art. 1.522 NCC, debitorul poate fi pus în întârziere fie printr-o notificare scrisă prin care creditorul îi solicită executarea obligației, fie prin cererea de chemare în judecată (art. 1.594 alin. 2 și 1.595 C.C.Q., art. 9:303 alin. 1 PECL). Așadar, observăm că ceea ce aduce nou Codul civil actual în această materie este faptul că debitorul este considerat pus în întârziere de către creditor nu numai printr-o notificare prealabilă, ci și prin însăși cererea de chemare în judecată, ceea ce înseamnă că opțiunea aparține creditorului. Între cele două modalități de punere în întârziere există însă o diferență importantă de tratament, preluată din dreptul canadian⁸; astfel, introducerea unei cereri de chemare în judecată formulate de creditor, fără ca anterior debitorul să fi fost pus în întârziere printr-o notificare, conferă debitorului dreptul de a executa obligația într-un termen rezonabil, calculat de la data când cererea i-a fost comunicată. Dacă obligația este executată în acest termen, cheltuielile de judecată rămân în sarcina creditorului. Prin urmare, o astfel de modalitate de punere în întârziere poate fi riscantă pentru creditor; dacă debitorul își va îndeplini obligația, toate costurile făcute de creditor pentru plata taxelor de timbru sau pentru plata onorariilor avocațiale nu pot fi recuperate de la debitor [art. 495 NCPC și art. 1.522 alin. (5) NCC].

Și *comunicarea* notificării are o reglementare legală expresă. Dacă prin lege sau prin contract nu se prevede altfel, notificarea se comunică debitorului prin executor judecătoresc sau prin orice alt mijloc care asigură dovada comunicării. Și sub acest aspect avem o mică diferență față de vechiul Cod civil, care constă în faptul că punerea în întârziere opera, până acum, potrivit art. 1.079 alin. (1) C. civ. 1864, doar printr-o notificare făcută prin executor (chiar dacă, este adevărat, în practică, notificările nu se mai făceau prin executor judecătoresc, părțile parcă prefigurând astfel forma de comunicare mai permisivă ce urma a fi reglementată de noul Cod civil).

⁷ În virtutea acestui principiu, creditorul poate renunța chiar și la beneficiul declarării rezoluțiunii, așa cum prevede legea în materia vânzării bunurilor imobile, unde cumpărătorul va putea plăti prețul și după expirarea termenului de plată, cât timp nu a primit declarația de rezoluțiune din partea vânzătorului (art. 1.728 NCC).

⁸ „Where a creditor files a judicial demand against the debtor without his otherwise being in default, the debtor is entitled to perform the obligation within a reasonable time after the demand. If the obligation is performed within a reasonable time, the costs of the demand are borne by the creditor” (art. 1.596 C.C.Q.).

Prin notificare trebuie să se acorde debitorului un *termen* de executare, ținând seama de natura obligației și de împrejurări. Dacă prin notificare nu se acordă un asemenea termen, debitorul poate să execute obligația într-un termen *rezonabil*, calculat din ziua comunicării notificării⁹. Până la expirarea termenului, creditorul poate totuși *suspenda* executarea propriei obligații, poate cere daune-interese (dacă este posibil), însă, în principiu, nu poate exercita celelalte drepturi prevăzute la art. 1.516 NCC; în mod excepțional, creditorul va putea acționa și în interiorul duratei de notificare atunci când debitorul îl informează că nu va executa obligațiile în termenul stabilit. După expirarea termenului, dacă obligația nu a fost executată exact și integral, creditorul va putea acționa.

În fine, art. 1.526 NCC reglementează, într-o manieră absolut identică cu art. 1.599 C.C.Q., cazul obligațiilor solidare, făcând referire atât la solidaritatea pasivă (între debitori), cât și la solidaritatea activă (între creditori). Astfel, notificarea prin care creditorul pune în întârziere pe unul dintre codebitorii solidari produce efecte și în privința (în contra) celorlalți debitori; tot astfel, notificarea făcută de unul dintre creditorii solidari produce efecte și în privința (în favoarea) celorlalți creditori.

1.2.3. Situațiile în care debitorul este considerat de drept în întârziere. Așa cum arătam, trebuie reținut că regula de drept în această materie este aceea potrivit căreia, înainte de a trece la executarea silită sau de a cere rezoluțiunea/rezilierea contractului ori de a folosi alt mijloc permis de lege, creditorul trebuie să îl pună pe debitor în întârziere, prin comunicarea către debitor a notificării scrise în acest sens. Cel puțin la nivel teoretic, aceasta este regula și trebuie reținută ca atare, deși avem excepții suficiente ca să putem considera că la fel de frecventă este întârzierea debitorului *fără* notificare prealabilă; între profesioniști, vom putea spune, fără nicio temere că am putea greși, că întârzierea de drept este chiar *regula*.

Spunem că debitorul este de drept în întârziere atunci când creditorul nu mai are obligația de a trimite notificarea scrisă către debitor prin care să-i amintească despre obligațiile sale neexecutate. Cazurile în care debitorul este în întârziere prin efectul legii sunt *strict* și *limitativ* prevăzute de lege; ele nu pot fi folosite prin analogie la alte situații. Legiuitorul român, având ca sursă de inspirație vechiul nostru Cod civil (unele din acele situații existând și în reglementarea noastră actuală) dar și Codul civil Québec, enumeră exhaustiv situațiile în care debitorul este de drept întârziere și, pe cale de consecință, acesta nu mai trebuie pus în întârziere de către creditor. Pentru a mai bună asimilare a acestor situații, le vom prezenta prin raportare la sursa lor de inspirație, fie că aceasta este reprezentată de legislația anterioară internă, fie că ea provine din dreptul comparat.

Astfel, potrivit legii (art. 1.523 NCC), debitorul este considerat de drept în întârziere în ceea ce privește executarea obligației sale, atunci când obligația se

⁹ Soluția este preluată din dreptul civil canadian, respectiv art. 1.595 alin. 2 C.C.Q.

naște din săvârșirea unei *fapte ilicite* extracontractuale. Iar în materie *contractuală*, debitorul se află de drept în întârziere în următoarele cazuri:

- atunci când s-a *stipulat expres* faptul că simpla împlinire a termenului stabilit pentru executare duce la punerea în întârziere a debitorului (situație prevăzută anterior de art. 1.079 C. civ. 1864, dar reglementată expres și de 1.594 alin. 1 C.C.Q.); în acest caz, așadar, este necesar, dar și suficient ca în convenția părților să fie inserată o astfel de clauză și, întrucât contractul este legea părților, urmează ca, în caz de neîndeplinire a obligațiilor de către debitor, creditorul să poată acționa împotriva acestuia sub orice formă permisă de lege, fără a mai fi nevoit să îl notifice în scris pe debitor;

- atunci când obligația nu putea fi executată în mod util decât într-un *anumit timp*, pe care debitorul l-a lăsat să treacă, sau când nu a executat-o *imediat*, deși exista urgență (art. 1.079 C. civ. 1864, art. 1.597 alin. 1 C.C.Q.); o astfel de ipoteză o întâlnim frecvent în cazul obligațiilor cu termen de executare;

- atunci când, prin *fapta sa*, debitorul a făcut *imposibilă* executarea în natură a obligației; suntem într-o asemenea situație, de pildă, atunci când debitorul distruge sau înstrăinează bunul individual determinat pe care trebuie să îl predea creditorului sau când debitorul profesionist a intrat într-o procedură de insolvență, iar plata sumelor datorate a devenit imposibilă;

- atunci când debitorul a încălcat o obligație de *a nu face* (art. 1.597 alin. 2 C.C.Q.); de pildă, debitorul trebuia să nu facă niciun act de concurență creditorului acestei obligații sau, în dreptul societar, atunci când un asociat a votat în cadrul adunării generale, deși îi era interzis să o facă, adică a votat cu încălcarea regulilor referitoare la conflictul de interese;

- atunci când debitorul și-a *manifestat* în mod neîndoielnic față de creditor intenția de a nu executa obligația; într-o astfel de situație, este cât se poate de corect, în opinia noastră, ca legea să nu mai oblige creditorul să piardă timp cu notificarea debitorului (căruia să îi acorde, așa cum am văzut, un termen rezonabil), de vreme ce poziția debitorului este cunoscută și este inechivocă, în sensul că acesta nu își va executa obligația;

- atunci când, fiind vorba despre o obligație cu executare succesivă, debitorul refuză ori neglijează să își execute obligația în mod repetat (art. 1.597 alin. 2 C.C.Q.); în acest caz, este irelevant dacă debitorul nu și-a îndeplinit obligația cu intenție sau din culpă, esența constând în neexecutarea repetată a obligațiilor asumate în cadrul unui contract cu executare succesivă, cum ar fi locațiune, leasing etc.;

- atunci când nu a fost executată obligația de a plăti o *sumă de bani*, asumată în exercițiul activității unei întreprinderi (acest caz de întârziere de drept a fost anterior reglementat în art. 43 C. com., abrogat la rândul său, în anul 2011, prin noul Cod civil); practic, în această materie sunt aplicabile dispozițiile speciale referitoare la curgerea de drept a dobânzilor, caz în care creditorul va putea cere fie executarea silită a obligației de plată a sumelor de bani, fie rezilierea sau, după caz,

rezoluțiunea contractului, ambele variante fiind recunoscute creditorului alături de dreptul de a cere și daune-interese sub forma dobânzilor legale (dacă nu sunt prevăzute penalități), fără a mai fi nevoie de punerea în întârziere;

– în cazurile *anume* prevăzute de lege; exemplificăm cu situațiile prevăzute în materia societăților¹⁰, în contractul de arendă¹¹, în vânzarea bunurilor mobile¹² și în vânzarea făcută fără stabilirea unui termen de plată¹³, precum și în materie de administrare¹⁴.

În caz de deces al debitorului, obligația care era supusă, potrivit legii, întârzierii de drept, devine scadentă față de moștenitorii acestuia doar după trecerea a 15 zile de la data la care creditorul i-a notificat sau, după caz, de la data notificării curatorului desemnat pentru administrarea moștenirii vacante.

În ceea ce privește sarcina probei, legea stabilește un principiu care vine, în fapt, să întărească caracterul limitativ al cazurilor de întârziere de drept. Astfel, potrivit Codului civil (art. 1.523 alin. 4), aceste cauze trebuie dovedite de creditor, iar orice declarație sau stipulație contrară se consideră nescrisă, adică este nulă¹⁵.

¹⁰ Potrivit art. 1.898 NCC, „asociatul care a subscrib ca aport o sumă de bani datorează în caz de neexecutare suma la care s-a obligat, dobânda legală de la scadență și orice alte daune care ar rezulta, fiind **de drept pus în întârziere**”.

¹¹ Art. 1.844 NCC prevede că „atunci când arenda se plătește în fructe, în lipsa altui termen prevăzut în contract, arendașul este **de drept în întârziere** pentru predarea lor de la data culegerii, iar arendatorul este de drept în întârziere pentru recepție de la data la care a fost notificat în scris de către arendaș” (s.n. – este evidentă confuzia legiuitorului, care îl consideră și pe arendator de drept în întârziere, deși textul de lege prevede că acesta trebuie în prealabil notificat în scris; pentru rigurozitate și pentru a evita orice controverse, este fără îndoială că în acest din urmă caz vorbim despre o punere în întârziere, în scris, emisă de către creditorul obligației de recepție, adică arendașul).

¹² Potrivit art. 1.725 NCC: „(1) În cazul vânzării bunurilor mobile, cumpărătorul este de drept în întârziere cu privire la îndeplinirea obligațiilor sale dacă, la scadență, nici nu a plătit prețul și nici nu a preluat bunul. (2) În cazul bunurilor mobile supuse deteriorării rapide sau deselor schimbări de valoare, cumpărătorul este de drept în întârziere în privința preluării lor, atunci când nu le-a preluat în termenul convenit, chiar dacă prețul a fost plătit, sau atunci când a solicitat predarea, fără să fi plătit prețul”.

¹³ Art. 1.727 NCC: „(1) Atunci când vânzarea s-a făcut fără termen de plată, iar cumpărătorul nu a plătit prețul, vânzătorul poate ca, în cel mult 15 zile de la data predării, să declare rezoluțiunea fără punere în întârziere și să ceară restituirea bunului mobil vândut, cât timp bunul este încă în posesia cumpărătorului și nu a suferit transformări. (2) În cazul prevăzut la alin. (1), dacă acțiunea în restituire nu a fost introdusă în condițiile stabilite de acesta, vânzătorul nu mai poate opune celorlalți creditori ai cumpărătorului efectele rezoluțiunii ulterioare a contractului pentru neplata prețului. Dispozițiile art. 1.648 sau ale art. 1.649, după caz, rămân aplicabile”.

¹⁴ Art. 855 NCC: „(1) Administratorul datorează dobânzi asupra soldului de la data acceptării ori a încuviințării judiciare a dării de seamă sau, după caz, de la data notificării prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau prin orice alt mijloc prevăzut de lege. (2) Beneficiarul sau fiduciarul, pentru masa patrimonială fiduciară, datorează dobânzi pentru sumele cuvenite administratorului doar de la punerea în întârziere potrivit alin. (1)”.

¹⁵ Textul este preluat aproape mot a mot din Codul civil Québec; potrivit art. 1.598, C.C.Q., „the creditor shall prove the occurrence of one of the cases of default by operation of law notwithstanding any statement or stipulation to the contrary”.

2. Formele executării silite a obligației

2.1. Executarea silită în natură

2.1.1. Principii. Această formă de executare reprezintă (sau ar trebui să reprezinte) *regula* și constă în dreptul creditorului de a cere de la debitor însăși executarea obligației asumate de acesta din urmă, așa cum a fost convenită de părți prin contract.

Executarea în natură cuprinde, așadar, de pildă, dreptul cumpărătorului de a primi exact bunul asupra căruia părțile au convenit că face obiectul vânzării, dreptul locatorului de a reprimi bunul imobil care a făcut obiectul unui contract de locațiune și, în general, dreptul creditorului de a primi de la debitor prestația asumată, fie că este vorba despre o obligație de a da, fie despre o obligație de a face. Dar dreptul la executare în natură cuprinde, dacă este cazul, și dreptul la repararea sau înlocuirea bunului, precum și orice alt mijloc pentru a remedia o executare defectuoasă (în acest sens, sunt de un real interes dispozițiile O.G. nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor¹⁶).

Plecând de la dispozițiile Codului civil, observăm că legea consacră nu doar un principiu, dar și un drept al creditorului de a cere executarea silită în natură, aceasta fiind și expresia folosită de art. 1.527 NCC. Potrivit legii, creditorul poate cere întotdeauna ca debitorul să fie constrâns să execute obligația în natură, cu excepția cazului în care o asemenea executare este imposibilă.

2.1.2. Executarea obligației de a face (art. 1.528 NCC). Executarea unei obligații de a face poate prezenta, în practică, anumite dificultăți, cauzate de specificul, în concret, al prestației asumate de către debitor și ajunse, prin ipoteză, la scadență.

Obligația de a plăti o sumă de bani sau obligația de a preda un bun sunt obligații care pot fi executate silit, în mod efectiv; de pildă, dacă debitorul nu plătește suma de bani, contul bancar îi va fi poprit și suma executată silit, iar dacă bunul nu este livrat de bunăvoie, acesta poate fi ridicat silit cu ajutorul forței publice.

Nu același lucru se poate spune însă despre executarea silită a anumitor obligațiilor de a face, cum ar fi obligația, nerespectată, a unei persoane, de a semna un

¹⁶ Ordonanța reprezintă și în prezent legea-cadru a protecției consumatorilor în România, suferind de-a lungul timpului multe modificări, impuse mai cu seamă de reglementările europene în domeniul protecției consumatorilor. Actul normativ prevede obligația vânzătorului de a remedia deficiențele bunului vândut în termen de 15 zile (art. 13), de a înlocui produsele defecte (art. 14) sau de a restitui contravaloarea serviciilor prestate (art. 15), însă aceste remedii nu exclud dreptul cumpărătorului de a cere despăgubiri materiale sau morale (potrivit art. 16 din O.G. nr. 21/1992). Problema protecției consumatorilor este, în prezent, abordată din ce în ce mai serios, toate reglementările fiind adoptate în interesul cumpărătorilor și în scopul protejării intereselor acestora, fapt ce a dus la o campanie de informare consistentă în acest scop, concretizată în programul „Sunt cetățean european și am drepturi” demarat în iunie 2012 (a se vedea www.consumatoreuropean.ro).

contract, obligația de a executa o anumită lucrare sau, dimpotrivă, de a desființa o lucrare etc. Potrivit legii, în cazul neexecutării unei obligații de a face, creditorul poate, pe cheltuiala debitorului, să execute el însuși ori să facă să fie executată obligația, însă numai dacă îl înștiințează pe debitor fie odată cu punerea în întârziere, fie ulterior acesteia, despre această formă de executare (desigur, cu excepția cazului în care debitorul este de drept în întârziere).

Aceste dispoziții legale stipulate în noul Cod civil trebuie coroborate și cu prevederile noului Cod de procedură civilă, care permit această formă de executare chiar fără intervenția executorului judecătoresc. Astfel, potrivit art. 622 alin. 4 NCPC, dacă prin lege nu se dispune altfel, executarea unor obligații de a face, precum înscrierea sau radierea unui drept, act sau fapt dintr-un registru public, emiterea unei autorizații, eliberarea unui certificat sau predarea unui înscris și altele asemenea, se poate obține la *simpliciter* a persoanei îndreptățite, făcută în temeiul unui *titlu executoriu*, fără a fi necesară intervenția executorului judecătoresc; numai în caz de neconformare a debitorului, creditorul poate recurge la executarea silită cu ajutorul executorului judecătoresc, în condițiile Codului de procedură civilă. Important de precizat aici, după părerea noastră, este faptul că aceasta este singura excepție de la principiul stabilit prin dispozițiile legale potrivit căruia orice executare silită se poate efectua numai prin intermediul executorului judecătoresc (deși, personal, avem mari dubii cu privire la posibilitatea unei executări silită a acestor obligații fără participarea executorului; de altfel, executarea, în concret, a unor obligații de a face, este dificilă și dacă este întreprinsă de către executorul judecătoresc, cu atât mai mult, lipsa acestuia de la actele de executare făcând practic imposibilă executarea).

2.1.3. Executarea obligației de a nu face. Potrivit art. 1.529 NCC, în cazul neexecutării obligației de a nu face, creditorul poate cere instanței încuviințarea să înlăture ori să ridice ceea ce debitorul a făcut cu încălcarea obligației, pe cheltuiala debitorului, în limita stabilită prin hotărâre judecătorească. Toate costurile legate de executare, respectiv cheltuielile pricinuite de înlăturarea efectelor sau, după caz, ridicarea ori demolarea construcțiilor edificate de debitor vor fi avansate de către creditor însă, în final, vor suportate de către debitor.

2.2. Executarea prin echivalent.

2.2.1. Principii și reguli aplicabile. În cazul în care, din diverse motive, executarea în natură a obligației nu mai este posibilă (de pildă, bunul nu mai există), creditorul are dreptul de a cere executarea silită a obligațiilor prin echivalent, adică de a obține altceva în schimbul obligației asumate de către debitor și neexecutate. Echivalentul despre care discutăm aici se concretizează, în fapt, în *daune-interese*, noțiune esențială în limbajul juridic, care definește dreptul fundamental al creditorului unei obligații de a obține echivalentul prejudiciului încercat (suferit) ca

urmare a executării cu întârziere sau a neexecutării obligației de către debitor¹⁷. Acest drept este consfințit cu caracter de principiu de prevederile art. 1.530 NCC, potrivit cărora creditorul are dreptul la daune-interese pentru repararea prejudiciului pe care debitorul i l-a cauzat și care este consecința directă și necesară a neexecutării fără justificare sau, după caz, culpabile, a obligației. Tot cu titlu de principiu, legea consfințește dreptul creditorului de a cere repararea *integrală* a prejudiciului pe care l-a suferit din faptul neexecutării.

Prejudiciul încercat de creditor și care urmează a fi acoperit de către debitor prin plata daunelor--interese cuprinde două componente:

- pierderea efectiv suferită de creditor (*damnum emergens*);
- beneficiul de care acesta este lipsit (*lucrum cessans*) sau, așa cum mai este cunoscut în drept, beneficiul nerealizat (concept utilizat uneori și sub denumirea de *folos de tras*).

2.2.2. Prejudiciul. Prejudiciul, ca noțiune, provine din latinescul *praejudicium* și reprezintă paguba sau dauna suferită de creditor ca urmare a neexecutării întocmai și la timp a obligației de către debitor. Prejudiciul este uneori prezumat, alteori trebuie dovedit și poate fi stabilit prin lege, prin convenția părților sau pe cale judecătorească.

Reținem, cu titlu de principiu, că prejudiciul poate fi atât de ordin *material*, cât și de ordin *moral*. În acest sens, legea consfințește (de această dată, expres) dreptul creditorului de a cere repararea atât a prejudiciului material, patrimonial, cât și a prejudiciului moral, nepatrimonial; prejudiciul moral nu era reglementat expres în vechiul Cod civil, însă era recunoscut prin alte acte normative speciale, precum și de către jurisprudență, prin nenumăratele hotărâri pronunțate în acest sens.

Prima problemă care se pune cu privire la prejudiciu este evaluarea acestuia, iar pentru evaluare se pleacă de la câteva reguli esențiale, care se constituie, potrivit legii, în condiții ale prejudiciului. În orice situație însă, la stabilirea întinderii prejudiciului, se ține seama și de *cheltuielile* pe care creditorul le-a făcut, într-o limită *rezonabilă*, pentru evitarea sau limitarea prejudiciului.

Prejudiciul trebuie să fie *cert*, *previzibil* și să fie *consecința directă și necesară* a neexecutării.

În ceea ce privește caracterul *cert* al prejudiciului, această condiție presupune ca prejudiciul invocat de către creditor să existe în mod neîndoielnic, adică existența și întinderea sa să poată fi stabilite *fără dubii*. Prejudiciul cert este atât prejudiciul *prezent*, imediat, cât și prejudiciul *viitor*, care urmează să se producă urmare a faptei culpabile. Legea are însă în vedere și prejudiciul ce ar fi cauzat prin pierderea unei șanse de a obține un avantaj, prejudiciu care poate fi reparat

¹⁷ Despre daunele-interese, daunele-interese moratorii și compensatorii, pe larg, inclusiv despre clauza penală și arvuna, a se vedea articolul *Daunele-interese în noul cod civil. Aspecte de noutate și delimitări necesare*, în Revista Universul Juridic nr. 8/2016.

proporțional cu *probabilitatea* obținerii avantajului, ținând cont de împrejurări și de situația concretă a creditorului. În fine, prejudiciul al cărui quantum nu poate fi stabilit cu certitudine se determină de către instanța de judecată.

În ceea ce privește *previzibilitatea* prejudiciului (cea de-a doua cerință), ca regulă aplicabilă, debitorul răspunde numai pentru prejudiciile pe care le-a *prevăzut* sau pe care *putea* să le prevadă ca urmare a neexecutării la momentul încheierii contractului. Reținem însă aici o excepție, și anume cazul în care neexecutarea debitorului este intenționată ori se datorează culpei grave a acestuia, situație în care debitorul va răspunde chiar și pentru prejudiciile *neprevăzute*, dar care au fost cauzate de fapta sa (de reținut că, spre deosebire de răspunderea civilă delictuală, în materie contractuală, legea instituie prezumția de culpă simplă a debitorului, care rezultă din simplul fapt al neexecutării obligației).

A treia condiție a prejudiciului este cea care impune, în mod firesc, ca prejudiciul să fie produs de debitor. Indiferent dacă prejudiciul este prezent sau viitor, dacă prejudiciul a fost cauzat ca urmare a celei mai ușoare culpe a debitorului sau, dimpotrivă, prin culpa gravă ori prin fapta intenționată a debitorului, trebuie ca acest prejudiciu să fi fost produs, fără niciun fel de îndoială, de către debitor. Prin urmare, daunele-interese ce trebuie plătite de către debitor pentru aceste prejudicii nu cuprind decât ceea ce este *consecința directă și necesară* a neexecutării obligației. Ca o completare și pentru a da o eficiență maximă acestui principiu, legea face referire expresă, în art. 1.534 NCC, și la prejudiciul *imputabil creditorului*. Astfel, dacă, prin acțiunea sau omisiunea sa culpabilă, creditorul a contribuit la producerea prejudiciului, despăgubirile datorate de debitor se vor *diminua* în mod corespunzător; mai mult, această regulă se aplică și atunci când prejudiciul este cauzat în parte de un eveniment al cărui *risc* a fost asumat de către creditor (principiu preluat din dreptul roman – *in pari causa turpitudinis cessat repetitio*). În fine, debitorul nu datorează despăgubiri pentru prejudiciile pe care creditorul le-ar fi putut *evita* cu o minimă diligență.

3. Alte mijloace de protecție a drepturilor creditorului

3.1. Considerații introductive

Aceste „alte mijloace” se referă, în concret, la așa-numitele măsuri conservatorii, adică acele măsuri menite să conserve drepturile creditorului și care sunt recunoscute de lege în persoana sa, atunci când sunt necesare și utile pentru protejarea intereselor sale.

În categoria acestor mijloace sunt cuprinse:

– asigurarea dovezilor, o procedură care constă în facilitatea pe care o are creditorul de a obține, pe cale judecătorească, dovezile necesare pentru a proba faptul neexecutării obligației de către creditor, *înainte* de deschiderea acțiunii judiciare (procedură care face obiectul de studiu exclusiv al dreptului procesual civil)¹⁸;

¹⁸ Asigurarea dovezilor se poate solicita în condițiile art. 359 și urm. NCPC: „Oricine are interes să constate de urgență mărturia unei persoane, părerea unui expert, starea unor bunuri mobile sau imobile ori să

- îndeplinirea unor formalități de publicitate și informare pe contul debitorului, cum ar fi, de pildă, notarea procesului intentat împotriva bunurilor debitorului¹⁹;

- luarea unor măsuri asigurătorii, din care subliniem importanța sechestrului asigurător și a popririi asigurătorii, măsuri care se iau în conformitate cu dispozițiile Codului de procedură civilă²⁰;

- exercitarea acțiunii oblice;

- exercitarea acțiunea revocatorii.

Primele trei mijloace de acțiune, după cum am antamat deja, sunt instituții juridice care se analizează la dreptul procesual civil, întrucât acestea țin exclusiv de proceduri care se dezbat într-un cadru judiciar; pentru aceste motive, ne-am limitat (în notele de subsol) doar la scurte considerații referitoare la noțiunile introductive, fără a le aborda pe larg aici. Ultimele două mijloace aflate la îndemâna creditorului, în schimb, sunt cele care prezintă interes pentru materia noastră și, chiar dacă, în fapt, urmează a avea o finalitate doar pe cale judecătorească, ele vizează îndeplinirea unor cerințe și existența unor premise ce țin mai degrabă de dreptul material.

3.2. Acțiunea oblică

3.2.1. Noțiune și reglementare legală. Acțiunea oblică este acțiunea judiciară exercitată de creditor pentru valorificarea unui drept al debitorului său. De pildă, o persoană (debitor) are de încasat anumite sume de bani de la un terț, față de care deține, așadar, o creanță; dacă cel care are de încasat creanța nu va acționa împotriva terțului pentru recuperarea creanței, atunci creditorul (care are, la rândul său o creanță față de debitor) va putea acționa el împotriva terțului, în numele debitorului. Prin acțiunea astfel formulată, creditorul tinde, practic, la încasarea sumei de către debitorul său, urmând ca această acțiune să-l avantajeze implicit și pe creditor, care va putea executa un debitor mai solvabil. Acțiunea se mai numește și *subrogatorie*, întrucât (spre deosebire de acțiunea pauliană, după cum

obține recunoașterea unui înscris, a unui fapt sau a unui drept, dacă este pericol ca proba să dispară ori să fie greu de administrat în viitor, va putea cere, atât înainte, cât și în timpul procesului, administrarea acestor probe" (art. 359 alin. 1 NCPC).

¹⁹ Procedura de notare a procesului în cartea funciară și de notare a altor drepturi ale creditorului împotriva debitorului său este prevăzută de Legea nr. 7/1996 privind cadastrul și publicitatea imobiliară.

²⁰ „Sechestrul asigurator constă în indisponibilizarea bunurilor mobile sau/și imobile urmăribile ale debitorului aflate în posesia acestuia sau a unui terț în scopul valorificării lor în momentul în care creditorul unei sume de bani va obține un titlu executoriu" (art. 952 NCPC). „Poprirea asigurătorie se poate înființa asupra sumelor de bani, titlurilor de valoare sau altor bunuri mobile incorporale urmăribile datorate debitorului de o a treia persoană sau pe care aceasta i le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente, în condițiile stabilite la art. 953" (art. 970 NCPC).

vom vedea) se exercită în numele debitorului (chiar dacă în folosul creditorului), iar nu în numele creditorului, personal.

În prezent, acțiunea oblică este reglementată de art. 1.560 și art. 1.561 NCC, în timp ce Codul civil anterior consfințea posibilitatea introducerii unei acțiuni oblice (subrogatorii), prin dispozițiile art. 974.

3.2.2. Condițiile exercitării acțiunii oblice. Pentru admisibilitatea unei acțiuni subrogatorii, legea instituie (expres sau implicit) anumite cerințe, fără de care o astfel de acțiune nu poate fi primită.

În primul rând, trebuie să existe o *creanță* pe care o persoană (creditorul) o are împotriva unei alte persoane (debitorul) și, mai mult, această creanță trebuie să fie *certă și exigibilă*. În al doilea rând, este necesar ca *debitorul să fie inactiv*, adică să nu acționeze el însuși împotriva propriului său debitor, deși putea să o facă; inactivitatea debitorului se poate concretiza fie în refuzul acestuia (expres sau tacit) de a acționa, fie în neglijența debitorului (de pildă, lasă să treacă termenul de prescripție în cadrul căruia putea acționa împotriva debitorului său, termen de prescripție cu privire la care există un risc evident de a se împlini). În al treilea rând, această inactivitate trebuie să fie de natură a produce un *prejudiciu* creditorului. În fine, creditorul va putea exercita, în numele debitorului, numai drepturile și acțiunile *patrimoniale* (în sens larg); el nu va putea exercita drepturile și acțiunile strict personale, adică cele care sunt strâns legate de persoana debitorului.

3.2.3. Efectele admiterii acțiunii oblice. Pentru a înțelege corect efectele admiterii unei acțiuni oblice, trebuie înțeles faptul că, în fapt, creditorul acționează în numele debitorului său, iar nu în numele său propriu. Așa fiind, rezultă că persoana împotriva căreia se exercită acțiunea oblică poate opune creditorului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut opune debitorului. În cazul admiterii acțiunii, bunurile sau sumele de bani vor intra în patrimoniul debitorului, urmând a profita, prin urmare, creditorului. Cu toate acestea, hotărârea judecătorească de admitere a acțiunii oblice profită tuturor creditorilor, fără nicio preferință în favoarea creditorului care a exercitat acțiunea.

3.3. Acțiunea revocatorie

3.3.1. Noțiune și reglementare legală. Acțiunea revocatorie este acțiunea judiciară prin care creditorul atacă actele juridice făcute de debitorul său, dacă aceste acte sunt încheiate în detrimentul creditorului.

De pildă, o persoană (creditor) deține o creanță față de o altă persoană (debitor) împotriva căreia se poate îndrepta pentru îndestularea creanței, prin executarea silită a bunurilor. Pentru a evita aceste acțiuni ale creditorului și pentru a evita, prin urmare, executarea sa silită, debitorul își înstrăinează bunurile (de regulă, prin donație sau prin vânzare fictivă) ce ar putea fi urmărite de creditor.

Într-o astfel de ipoteză, dacă sunt îndeplinite anumite cerințe prevăzute de lege, creditorul va putea cere instanței de judecată ca aceste acte de înstrăinare a bunurilor să-i fie inopozabile, putând, prin urmare, să ceară în continuare executarea silită a bunurilor debitorului.

Acesta este și motivul pentru care acțiunea se numește revocatorie, întrucât tinde la revocarea actelor juridice făcute de debitor în defavoarea creditorului. Acțiunea mai este cunoscută, în mod frecvent, în literatura juridică și în practica judiciară, și sub denumirea de *acțiune pauliană*, de la numele pretorului roman (magistrat cu importante atribuții judiciare) care a emis edictul cu ajutorul căruia actele debitorilor insolvari puteau fi atacate de creditori.

Acțiunea pauliană este legiferată în prezent de art. 1.562-1.565 NCC, reglementarea actuală fiind cu mult mai amplă decât cea oferită de vechiul Cod civil. Noul Cod civil ne oferă prevederi clare referitoare la noțiunea acțiunii, condițiile referitoare la creanța creditorului, termenul de prescripție în care poate fi exercitată, precum și efectele admiterii acțiunii; Codul civil 1864 cuprindea, în schimb, într-un singur articol (art. 975) doar enunțul acestui tip de acțiune, literatura juridică și jurisprudența fiind cele care au punctat, invariabil, condițiile de admisibilitate ale unui astfel de demers judiciar.

3.3.2. Condițiile exercitării acțiunii revocatorii. Pentru admisibilitatea unei acțiuni pauliene, actualul Cod civil instituie expres condițiile pe care trebuie să le îndeplinească raporturile dintre creditor și debitorul său (condiții care, așa cum arătam, sub imperiul reglementării anterioare, nu erau stipulate de lege, însă erau, în egală măsură, unanim și invariabil recunoscute).

Astfel, în primul rând, trebuie să existe o creanță, o sumă de bani pe care creditorul o are de încasat de la debitorul său. Așadar, creanța trebuie să fie anterioară datei introducerii acțiunii, iar data nașterii creanței urmează a fi dovedită prin înscris. Creanța nu trebuie să fie exigibilă la data introducerii acțiunii, însă trebuie să fie certă.

Apoi, este obligatoriu ca, urmare a actelor de înstrăinare făcute de debitor, creditorul să încerce un *prejudiciu*. Prejudiciul suferit de creditor este *prezumat* din faptul că debitorul își creează sau își mărește, prin actele juridice respective, o stare de insolabilitate. Cu toate acestea, chiar și în prezența acestei prezumții, creditorul este cel care trebuie să *dovedească* acest prejudiciu, întrucât nu orice act făcut de debitor poate fi considerat ca fiind prejudiciabil pentru creditor. De pildă, dacă, în mod real, prin plata unei sume de bani, debitorul a stins o altă creanță față de un alt creditor, nu se poate susține că acest act este făcut în fraudă creditorului, întrucât, practic, prin această plată, debitorul și-a stins o datorie și a îndestulat un alt creditor.

În al treilea rând, se cere ca actul juridic încheiat de debitor să fie făcut în *frauda creditorului*; această condiție presupune ca debitorul să încheie actul juridic a cărui revocare se cere, cunoscând că în acest fel îl prejudiciază pe creditor. Mai mult

decât atât, este necesar ca și terțul contractant (cel care a încheiat actul juridic cu debitorul) să fi cunoscut că debitorul își creează sau își mărește starea de insolvabilitate (cerința complicității la fraudă a terțului). Această ultimă cerință suplimentară (referitoare la complicitatea terțului) trebuie însă îndeplinită doar atunci când se atacă un contract cu titlu oneros sau o plată făcută în executarea unui asemenea contract; dacă, în schimb, acțiunea revocatorie tinde la declararea ca inopozabil a unui act juridic cu titlu gratuit, nu se mai cere complicitatea la fraudă a terțului dobânditor, întrucât, în fapt, terțul nu are nimic de pierdut, în timp ce creditorul este prejudiciat prin înstrăinarea gratuită a bunurilor de către debitor (prin urmare, într-un astfel de caz, acțiunea pauliană va fi admisă chiar dacă terțul nu cunoștea de scopul pentru care debitorul a înstrăinat bunurile în cauză). Cerința se aplică însă, în mod corespunzător, și în cazul în care bunul a fost înstrăinat unui *subdobânditor*; în acest caz, acțiunea pauliană poate fi primită numai dacă se face dovada complicității la fraudă și a terțului subdobânditor când actul subsecvent este cu titlu oneros, iar dacă este cu titlu gratuit, este suficientă doar complicitatea la fraudă a dobânditorului inițial.

În fine, în ceea ce privește termenul de prescripție, legea instituie un termen special, respectiv *un an* de la data la care creditorul a cunoscut sau trebuia să cunoască prejudiciul ce rezultă din actul atacat, dacă prin lege nu se prevede altfel.

3.3.3. Efectele admiterii acțiunii revocatorii. Ca urmare a admiterii unei acțiuni revocatorii de către instanța de judecată, actul juridic atacat va fi declarat *inopozabil* atât față de creditorul care a *introdus* acțiunea, cât și față de toți ceilalți creditori care, putând introduce acțiunea, au intervenit în cauză. Aceștia vor avea dreptul de a fi plătiți din prețul bunului urmărit, desigur, cu respectarea cauzelor de preferință existente între ei.

Spre deosebire de reglementarea anterioară, care a atras multe discuții și controverse cu privire la efectele acțiunii pauliene (susținând-u-se frecvent și faptul că admiterea unei astfel de acțiuni ar atrage însăși nulitatea actului juridic), noul Cod civil ne lămurește pe deplin sub acest aspect. Astfel, actul juridic atacat de creditor nu devine nul, întrucât nulitatea operează *erga omnes*, adică față de orice altă persoană. Actul juridic va deveni, în schimb, inopozabil creditorului titularului acțiunii (sau creditorilor intervenienți), ceea ce înseamnă că numai acesta (aceștia) se poate (se pot) bucura de executarea bunului ce a făcut obiectul actului juridic atacat; în rest, niciunui alt creditor nu-i poate profita efectul admiterii unei astfel de acțiuni.

Terțul dobânditor poate însă păstra bunul, plătind creditorului (căruia profită admiterea acțiunii) o sumă de bani egală cu prejudiciul suferit de acesta din urmă prin încheierea actului. În caz contrar, hotărârea judecătorească de admitere a acțiunii revocatorii indisponibilizează bunul până la încetarea executării silite a creanței pe care s-a întemeiat acțiunea.